

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по дочірньому підприємству "Вінницький райагроліс" Вінницького обласного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства "Віноблагроліс" (далі ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс")

"02" травня 2025 року

м. Вінниця

Нами, завідувачем сектору нагляду, обліку і прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа ВОКСЛП "Віноблагроліс" від "29" квітня 2025 року № 168), лісничим ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Петром ВАНЖУЛОЮ, майстром лісу ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Володимиром ГОНЧАРОМ в період з 01.05.2025 року по 02.05.2025 року проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, см	запас деревостану, м3			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Вінницька діляниця	5	1	4.5		4.5	10ДЗ+СЗ+ЯЛЕ	74	0.75	2	21	26	265	4	поперечний рак ДЗ, судинний мікоз ДЗ, соснові лубоїди, короїд типограф	5
	11	12	1.8		1.8	10СЗ+ЯЗ+ДЗ	59	0.70	1А	26	28	410	4	соснові лубоїди, златки	5
	15	10	6.5		6.5	10СЗК	56	0.75	1А	24	26	385	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	10
	17	2	13.4		13.4	10СЗК+ЯЛЕ+АКБ+ТК	64	0.80	1	24	26	420	3	коренева губка, соснові лубоїди, короїд типограф, златки	10
	17	3	3.3		3.3	10СЗК+АКБ+ТК	64	0.80	1	24	26	420	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	20
	20	3	17.3		17.3	8ДЗ2ЯЗ+БП+ЛПД+ГЗ	64	0.70	1	24	30	305	3	поперечний рак ДЗ, судинний мікоз ДЗ, трутовик несправжній	5
	41	1	12.7		12.7	10СЗК	46	0.75	1А	21	24	330	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Вінницька ділянка	42	11	7.7		7.7	4ВЛЧ3ЯЛЕЗБП+ СЗ	53	0.75	1А	23	26	280	3	короїд типограф, стовбурові гнилі	15
	45	18	4.0		4.0	6Д32ЯВ2АКБ+ЧШ+ БРС	61	0.70	1	22	30	260	3	поперечний рак ДЗ, судинний мікоз ДЗ, стовбурові гнилі	10
	62	11	5.7		5.7	7Д32ЛПД1ГЗ	79	0.70	1	24	30	275	3	поперечний рак ДЗ, судинний мікоз ДЗ, стовбурові гнилі	10
	64	14	7.2		7.2	5Д31ЯЗ1ЛПД(74) 2ЛПД(40)1ГЗ	74	0.70	1	23	32	230	3	поперечний рак ДЗ, судинний мікоз ДЗ, стовбурові гнилі	10
	72	1	18.0		18.0	10СЗК	66	0.75	1А	25	28	423	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	5
	74	3	5.7		5.7	10СЗК	55	0.80	1Б	26	26	440	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	5
Разом ВСР:					107.8										
ВСЬОГО ВСР:					107.8										

Загальна обстежена площа ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" складає 107.8 га. По причинах призначення заходів (за переважаючим шкідником/хворобою) в загальному по надлісництву:

- коренева губка	59.6 га
- поперечний рак дуба, судинний мікоз дуба	38.7 га
- короїд типограф	7.7 га
- соснові лубоїди	1.8 га

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Переважаючою причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є коренева губка (*Heterobasidion annosum*) та діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на СЗ провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та шести зубий короїд (*Ips sexdentatus*). Насадження пошкоджені кореневою губкою в слабкому та середньому ступенях і характеризуються всиханням групового та куртинного характеру. Повнота насаджень нерівномірна – наявні вікна малих розмірів (по 0.01 - 0.02 га). Крони дерев ажурні (III та особливо IV категорій стану), приріст знижений, відпад глиці більше норми. Дереву IV категорії стану характеризуються окрім ажурності сильного ступеня, зміною забарвлення глиці до світлих або бурих тонів, суховершинністю (всиханням до 2/3 крони). Сухостійні дерева також відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (переважно малим та великим сосновими лубоїдами). В наявності дерева V-ї та VI-ї категорій стану групового розміщення (групи невеликі до 3 - 4 дерев).

Також є дерева IV категорії стану зі слідами заселення стовбуровими шкідниками (вхідні та вихідні льотні отвори, бурова мука, під корою характерні для даних видів ходи на звалених деревах). Під деревами сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 3 штук до 5 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються пошкодженням від слабкого (до 5%) до середнього ступенів пошкодження (15 - 20 %). В наявності також сухостійні дерева, в переважній більшості поодинокого та групового розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Насадження в складі яких є ялина європейська (ЯЛЕ) пошкоджені короїдом типографом в сильному ступені (більше 15%). Характер всихання – поодинокий та груповий. Деревя V – VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників з родини златок, а дерева IV та частково III категорій стану характеризуються наявністю вхідних льотних отворів короїда типографа, про що свідчать смоляні потьоки на стовбурах дерев.

Насадження з головною породою дуба звичайного (ДЗ) вражені поперечним раком в слабкому ступені. Характер розташування вражених хворобою дерев - поодинокий. Поодинокі є сухостійні дерева ДЗ вражені судинним мікозом. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на дубі звичайному (ДЗ) є малий дубовий вусач (*Cerambyx scopolii*), на ясені звичайному (ЯЗ) – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухоостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Листяні породи дерев, що є в складі насаджень, вражені трутовиками, які викликають стовбурові гнилі берези повислої (БП), осики (ОС) та вільхи чорної (ВЛЧ): дерева берези повислої пошкоджені трутовиком справжнім (*Fomes fomentarius*) та бактеріальною водяню, дерева осики від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) трутовиком променевим (*Inonotus radiatus*) та вільховою златкою (*Dicercia alni*). Трутові гриби заражають дерева базидіоспорами через обламні гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом стовбура більше 30 градусів.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження стовбурових шкідників та хвороб лісу і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 107.8 га у 2025 році.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2016 року ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс", представленою для лісопатологічного обстеження.

Примітка: *відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводитимуться силами лісової охорони ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки не розпочаті.*

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України, скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки з поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати або переробляти одночасно із заготівлею, для недопущення розвитку осередків стовбурових шкідників.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ВОКСЛП "Віноблагроліс" ";
- 4-й - ДП "Вінницький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс".

ПІДПИСИ:

Завідувач сектору нагляду, обліку і прогнозу філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Віталій СТЕГНЯК

Лісничий ДП "Вінницький райагроліс"
ВОКСЛП "Віноблагроліс"

Петро ВАНЖУЛА

Майстер лісу ДП "Вінницький райагроліс"
ВОКСЛП "Віноблагроліс"

Володимир ГОНЧАР